

vergadering **C64**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 17 november 2021

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de besteding van de resterende Europese subsidies voor het Vlaamsplattelandsbeleid – 553 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over algenboerderijen – 116 (2021-2022)	6
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over mycotoxines – 528 (2021-2022)	9
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de EU-missie 'A Soil Deal for Europe' inzake bodemkwaliteit – 572 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opkomst en aanpak van de Afrikaanse varkenspest – 575 (2021-2022)	14
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de bijdrage van de Vlaamse landbouw aan het Klimaatplan van de Vlaamse Regering – 579 (2021-2022)	18
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Zuivelsymposium 2021 van VLAM – 624 (2021-2022)	25

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de besteding van de resterende Europese subsidies voor het Vlaamse plattelandsbeleid – 553 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): 'België krijgt Europese subsidies niet op' is de titel van een artikel van het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT), maar dat is ook te lezen in De Tijd. Het zou gaan over 1,3 miljard euro aan Europese steun die eind 2020 ongebruikt bleef. Het gaat niet om de middelen uit het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) maar om andere projectgebonden subsidies, zo heeft het Departement Landbouw en Visserij verduidelijkt.

Concreet gaat het over de budgetten in de vijf Europese structuur- en investeringsfondsen die niet ten volle benut worden. Zo zijn er Europese fondsen voor plattelandontwikkeling en voor duurzame visserij, maar het gaat ook over het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). België heeft slechts 51 procent van de middelen opgenomen die onder de verdeelsleutels van die fondsen waren toegewezen. Dat schrijft De Tijd op basis van het jaarverslag van de Europese Rekenkamer. 1,37 miljard euro Europese steun blijft daarmee op de plank liggen.

Geld dat toegewezen is in de Europese steunprogramma's kan nog gedurende drie jaar worden opgenomen. In het vorige meerjarenbudget wist ons land tot 69 procent van die middelen aan te wenden.

Minister, in totaal werd 1,37 miljard euro van de voor België voorziene Europese steun einde 2020 nog niet besteed. Hoeveel van het voor België voorziene bedrag was of is bestemd voor Vlaanderen? Welke Vlaamse plattelandsprojecten komen in aanmerking om met deze middelen gesubsidieerd te worden? Welke initiatieven zult u deze legislatuur nog nemen om de nog beschikbare middelen maximaal in te zetten in het Vlaamse plattelandsbeleid? Op welke termijn zult u deze initiatieven plannen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het beheer van de middelen die Vlaanderen krijgt uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (ELFPO) gebeurt door het Vlaams betaalorgaan, wat een onderdeel is het van het Departement Landbouw en Visserij en dus onder de bevoegdheid van collega minister Crevits valt. Ik kan dus op dit moment nog geen antwoord geven op de vraag hoeveel van de 1,3 miljard euro waarvan sprake, bestemd is voor Vlaanderen en hoeveel van deze middelen gebruikt zouden kunnen worden voor plattelandontwikkeling. Ik neem uiteraard contact op met collega Crevits om te kijken naar het antwoord op de terechte vraag.

Wat betreft de maatregelen voor plattelandontwikkeling die gefinancierd worden via ELFPO, zijnde 'Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale' (LEADER) en 'Versterken omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland door investeringen en samenwerking' zitten we op schema wat betreft de realisatiegraad van het programma. Dit wordt gemonitord en gerapporteerd aan Europa via de uitbetalingen.

Een goedgekeurd project heeft een looptijd van ongeveer tweeënhalf tot drie jaar. De N+3-regel, voorzien in de EU-regelgeving, bepaalt dat een project uitgaven kan

declareren tot en met het derde boekjaar na goedkeuring. Met andere woorden, een project dat in 2017 is goedgekeurd, heeft de laatste uitbetaling gekregen in 2020.

Dit betekent ook dat de Vlaamse Landmaatschappij uitbetalingen aan projecten die goedgekeurd zijn binnen de programmaperiode van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) III, 2014-2020, zal uitvoeren en opvolgen tot eind 2023.

Ik kan u wel meegeven dat de titel van het VILT-artikel niet opgaat voor de Vlaamse plattelandsontwikkeling. Wij besteden onze Europese subsidies als een goede huismoeder. De middelen voor plattelandsontwikkeling die beschikbaar zijn via het Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling worden maximaal benut.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, dank voor uw korte antwoord. Het is goed dat die middelen ook zo efficiënt mogelijk worden aangewend. Middelen die vanuit Europa komen en kunnen dienen voor een aantal plattelandsprojecten moeten we ten volle kunnen inzetten voor het plattelandsbeleid. Dat is evident. Ik hoor in uw antwoord vooral dat u daar ook achter staat en initiatieven zult nemen om ervoor te zorgen dat dat ook mogelijk blijft.

Een aantal van die lokale projecten, LEADER-projecten of een aantal kleinere projecten, zijn natuurlijk zeer lokaal verankerd. Daar zitten ook vzw's, verenigingen of groepen van mensen achter die iets minder onderlegd zijn in het uitschrijven van een projectdossier, de administratie daarrond en dergelijke meer. Zijn er nog initiatieven om ervoor te zorgen dat we effectief die opbouw van onderuit, vanuit die lokale groepen en de plaatselijke plattelandsgemeenschap, vlotter kunnen laten doorstromen richting die Europese programma's?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): De vraag van collega De Roo is zeer terecht en de minister gaf een bevredigend antwoord. We hebben het hier specifiek over het luik plattelandsmiddelen en niet over het hele scala van de pot. Maar het is wel een belangrijke vraag, want de noden zijn natuurlijk hoog en het zou een beetje contradictorisch zijn om dan vast te stellen dat we de middelen die ter beschikking zijn niet uitgeven. De minister spreekt dat duidelijk tegen.

Er is iets wat me interesseert, en dat met het oog op de bespreking van de begroting van 2022 naar voren kan komen, namelijk hoeveel dat de laatste twee à drie jaar in de feiten uit de rekening van de voorgaande jaren blijkt te zijn en of we dat ook voor 2022 kunnen voorzien. Want ik hoor steeds zeggen – en ik ben zelf ook die mening toegedaan – dat onze noden hoger zijn dan wat er eigenlijk ter beschikking is. Maar dan moeten we er natuurlijk voor zorgen dat 99 procent van die middelen ieder jaar buitengaan, zowel van het Vlaamse cofinancieringsgedeelte als van het Europese gedeelte. En het antwoord bevestigt dat deels. Laten we, in het kader van de begroting, die cijfers er nog eens bijnemen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Het artikel van VILT was mij uiteraard niet ontgaan. Ik heb daarover een schriftelijke vraag ingediend, aan uw collega-minister Crevits, omdat de bevoegdheid voor een groot deel inderdaad bij haar ligt. Ik heb haar heel wat specifieke vragen gesteld over de aanwending van de middelen. Het kan voor de collega's interessant zijn om in haar reactie daarop te snuisteren.

Het is belangrijk om te beseffen dat het cijfer op België slaat. We moeten de verhouding tussen Wallonië en Vlaanderen dan ook in de gaten houden. Vlaanderen is op dat vlak immers wel een goede leerling. We zitten uiteraard ook met de cofinanciering, wat ook een reden is waarom bepaalde subsidies soms misschien niet ten volle worden gebruikt, omdat daar ook iets tegenover moet worden gelegd.

Mijn schriftelijke vraag werd vorige week ingediend, wordt binnenkort beantwoord en zal dan ook beschikbaar zijn voor jullie allemaal.

De voorzitter: Heel zeker. Dank daarvoor.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb vorige week in de commissie aan uw collega Crevits meegedeeld wat ik op het terrein hoor, en dat blijft een oud zeer, namelijk dat er een enorme administratieve rompslomp komt kijken bij het indienen van dergelijke dossiers. Dat heeft natuurlijk veel te maken met het feit dat Europa ook verantwoording wil. Dat is normaal, maar we moeten er echt iets aan doen om dat op een meer flexibele en makkelijke manier te laten indienen en controleren. Dat moet ook worden meegenomen richting Europa. Dat is niet alleen bij ons een pijnpunt, ik hoor dat ook in de verschillende regio's en in het Europees Comité van de Regio's. Minister, kunt u dit op Europees niveau blijven aankaarten, om naar een administratieve vereenvoudiging van dergelijke dossiers te gaan?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil daar kort bij aansluiten om dat kracht bij te zetten. Vanuit de lokale provinciale praktijk zie je enerzijds de kwantitatieve, cijfermatige analyse die moet gebeuren op het vlak van cofinanciering. Welke niveaus slagen erin om die cofinanciering optimaal te maken, om die Europese middelen optimaal binnen te halen? Dat is immers altijd de uitdaging.

Dat sluit aan bij en is complementair aan de opmerking van collega Schauvliege dat er een grondige kwalitatieve analyse moet gebeuren van waarom de verschillende niveaus er niet in slagen om die middelen maximaal binnen te halen. Bij kleine besturen – collega De Roo verwees naar de vzw's, het middenveld – is het vaak een kwestie van capaciteit en expertise om daarmee aan de slag te gaan. Bovendien zijn de voorwaarden die aan die verschillende subsidielijnen worden gesteld soms van die aard dat het eerder een drempel is dan een hefboom om ze te benutten.

Er is dus zowel een cijfermatige analyse nodig van de cofinanciering als een kwalitatieve: waar moet de juiste ondersteuning worden geboden om ze maximaal naar Vlaanderen en onze steden en gemeenten te halen?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik heb er in deze commissie eerder al voor gepleit om erover na te denken of we die middelen niet veel centraler zouden moeten bekijken. We doen nu heel wat kleine inspanningen via projecten. Ik heb alle respect voor die promotoren en ik begrijp hen, want het gaat om subsidies voor hen. Maar zou het niet beter zijn om in te zetten op een paar grote projecten in plaats van op heel veel individuele projecten?

Aangezien we in Vlaanderen nu toch de weg zijn ingeslagen van een subsidie-register, moeten we ook een beetje consequent zijn en ook dit soort van subsidies durven bekijken. Ik pleit ervoor om te bekijken of we dat niet veel centraler kunnen

fixeren op bepaalde echte doelstellingen waar het platteland misschien meer aan heeft dan aan veel kleine projecten van veel kleine promotoren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik wil beginnen met te benadrukken dat wij op onze budgetten, die trouwens ook niet zo groot zijn, geen onderbenutting hebben. Ik denk dat we nu toch aan 99 procent zitten van de uitbesteding. Een deel daarvan moet natuurlijk nog worden uitbetaald.

Collega De Roo, het klopt dat dit voor sommige verenigingen allemaal veel te ingewikkeld is. Ik zal dit nog eens onder de aandacht brengen van onze administratie en van de provincies die normaal gezien in technische ondersteuning voorzien.

En inderdaad, collega Schauvliege, die Europese sjablonen zijn heel ingewikkeld. Ik zou het zelf niet allemaal kunnen invullen. Ik zal de boodschap dan ook ter harte nemen en daar blijven op hameren. Ik denk dat een goede ondersteuning van belang is, zowel bij onze diensten als bij de provincie. Ik zal dit bij beide diensten nog eens op de radar zetten.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Ik heb hier vooral een gemeenschappelijk pleidooi gehoord om de middelen waarin Europa voorziet optimaal te benutten en terecht te laten komen bij de projecten en de doelstellingen waarvoor ze bedoeld zijn, groot en klein. Ik hoor dat de minister daar ook verder mee aan de slag gaat. We volgen dit verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over algenboerderijen – 116 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Joris Nachtergaele

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, minister, beste collega's, algenteelt is iets nieuws. Het is misschien een teelt die ook wel wat perspectief biedt voor de landbouwsector in de brede zin. In Nederland en Duitsland wordt heel veel geëxperimenteerd met algenboerderijen. In die algen zitten er immers veel eiwitten en omega 3-vetzuren. Dat zijn dus gezonde producten. Ze zijn ook schimmelwerend en kunnen dus worden gebruikt in de biologische landbouw. Dit is een product dat zeer breed kan worden ingezet. Vandaag wordt er op het vlak van techniek wel redelijk wat kennis vergaard, maar het is ook belangrijk dat de commercialisering van algen en de eventuele productie ervan op punt worden gesteld. Het is ook duidelijk dat de kweek van algen zowel binnen als buiten kan. Nu gaat men eigenlijk meer opteren voor stabiele omgevingen, dus binnenteelten. Dat is toch wat men leest in de literatuur.

Minister, ik heb een aantal vragen over hoe men daar in Vlaanderen mee omgaat. In andere landen wordt volop geëxperimenteerd met het kweken van algen op land. Zijn er vandaag ook programma's of samenwerkingen ter zake waar de Vlaamse overheid op inzet? Zo ja, met wie zijn die samenwerkingen en hoe verlopen ze? Hoe staat u tegenover dergelijke innovatieve technieken om

duurzame alternatieven voor de landbouw uit te bouwen? Welke onderzoeken of proeven lopen vandaag, en hoe verlopen die?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil eerst en vooral meegeven dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen microalgen en macroalgen, namelijk zeewier. Microalgen groeien in reactoren of gesloten systemen. Macroalgen groeien op zee of in open containers. De verkregen biomassa bij microalgen is meestal ook een stuk lager dan de biomassa bij macroalgen. De kweek van algen maakt deel uit van de aquacultuursector. Die kweek wordt ook opgevolgd binnen het Vlaams Aquacultuurplatform, dat de ontwikkeling van de aquacultuursector stimuleert. Op het jaarlijkse symposium voor aquacultuur worden de ontwikkelingen inzake de commerciële kweek en het onderzoek van algenteelt frequent naar voren gebracht. Het symposium van 2018 was zelfs volledig gewijd aan het thema micro- en macroalgen. Je zou er honger van krijgen.

Op de webpagina van het Vlaams Aquacultuurplatform wordt informatie over projecten en producenten actief in de algenteelt ook publiek ter beschikking gesteld. In Vlaanderen zijn er op dit ogenblik twee commerciële microalgenkwekerijen en één melkveehouder met een algeninstallatie. In onze Vlaamse eiwitstrategie 2021-2030 omschrijf ik het potentieel van algen. Ze maken deel uit van het strategisch thema 'meer nieuwe eiwitten'. We willen ook van Vlaanderen een hotspot maken op het gebied van kennis, productie en verwerking van nieuwe eiwitbronnen zoals algen. Op dit moment lopen er drie oproepen bij het Departement Landbouw en Visserij waarbij in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht projecten rond nieuwe eiwitten kunnen worden ingediend. In februari van volgend jaar zal er een Vlaamse algenmaand plaatsvinden, met diverse symposia die zullen worden georganiseerd.

Ik kom tot uw tweede vraag. Algen zullen in de toekomst een steeds belangrijkere rol krijgen als eiwitbron, ook in Vlaanderen. Bovendien kunnen ze, zoals u ook aanhaalde, bepaalde emissies en reststromen nuttig valoriseren. Daarom is het absoluut mijn bedoeling om die ontwikkelingen zwaar te ondersteunen. Er wordt ook al onderzoek uitgevoerd naar de productie van algen in Vlaanderen, door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), door het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), door de KU Leuven, door de UGent en door Thomas More. Er zijn vandaag ook een aantal praktische uitdagingen, en we weten dat het economisch potentieel op basis van de huidige Europese afzetmarkt nog veeleer beperkt is.

Waarom is dat nog beperkt? Er is een heel hoge energiekost om algen te produceren en te oogsten. Er zijn ook veel investeringskosten. Er is ook nog geen grote lokale afzetmarkt. Bovendien is er veel concurrentie met goedkope import. Er zijn dus wel wat factoren die de snelle groei belemmeren.

Ook de wetgeving loopt achter, de Europese Novel Food-wetgeving, waardoor een aantal commercieel interessante microalgensoorten, die vandaag al kunnen worden gekweekt op grote schaal, niet in de menselijke voedselketen mogen worden gebracht. Er zijn een aantal Europese onderzoeksgroepen die recent het initiatief hebben genomen om in het kader van de komende Europese algenstrategie ook voldoende aandacht te besteden aan het wegwerken van die bottleneck.

Voor de potentiële afnemers zijn de bezorgdheden de beschikbaarheid van de algenbiomassa en de selectie van de algenfracties die nuttig zijn. En ook de kwaliteit is een aandachtspunt. Er zijn dus nog wel wat obstakels, ondanks het potentieel.

Onze Vlaamse universiteiten, hogescholen en ILVO zijn ook actief. Er zijn al een tiental afgeronde projecten, die vooral focussen op de technologieën die nodig zijn om algen te valoriseren. Het gaat zowel om Interreg-projecten als om projecten met steun van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO), het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) of het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). Als jullie dat wensen, kan ik de linken naar die onderzoeken in detail overmaken via het secretariaat.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Bedankt voor het antwoord, minister. Het zou inderdaad interessant zijn om de linken naar de diverse onderzoeken te krijgen.

Zoals in veel situaties waarbij nieuwe producten, technologieën of zaken geïmplementeerd worden, is er de discussie van de kip of het ei. De afnemers zeggen dat ze het eventueel kunnen gebruiken, maar dat er stabiele kwaliteit moet zijn en dat ze stabiele hoeveelheden moeten hebben in levering. Langs de andere kant hebben de producenten een beetje koudwatervrees om te starten, in het kader van het al dan niet duurzaam zijn van de investering, die inderdaad vrij groot is. Om die investering te doen, moet er ook wat afzetzekerheid zijn.

Ik ben blij dat ook ILVO daarbij betrokken is. Ik neem aan dat zij dat voor een stuk ook praktijkgericht doen, ten aanzien van de producenten, en anderzijds ook de wetenschappelijke instellingen, met het oog op het valoriseren van die bestanddelen in de algen die nuttig kunnen zijn in dezen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik sluit daar graag bij aan, want naast de algen heb je ook de larven, die hetzelfde effect hebben in dit verhaal. Minister, u weet ondertussen dat ik geen enkele kans onbenut laat om u uit te nodigen. In dezelfde maand als de algenmaand zult u in Kinrooi terecht kunnen voor de eerste larvenboerderij van Vlaanderen, die identiek dezelfde doelstelling beoogt als collega Dochy heeft geuit met betrekking tot algen. Zij leiden tot eiwitten en vetten die als basis kunnen dienen voor dierenvoeding in Vlaanderen, in plaats van de dure import van soja uit Zuid-Amerika.

Het is een larvenboerderij die zal worden gebouwd in een leegstaande kippenstal. In die zin is het echt met het oog op de toekomst: we gaan inderdaad naar een tijdperk waarin heel wat klassieke landbouwactiviteiten van vandaag een andere invulling of een andere toekomst moeten zoeken of meer moeten gaan differentiëren. De algen en de larven zijn daarbij een heel mooi alternatief. Het gaat om 7,5 ton larven per dag. Het gaat ook over de valorisatie van reststromen. Dat is heel belangrijk, om zo mee vorm te geven aan die circulaire landbouw. Maar ook daar stoten ze toch nog op een heel aantal praktische bezwaren. Het regelgevende kader is op dat vlak ook nog niet optimaal.

Maar ik wil gewoon aansluiten om de uitnodiging nogmaals kracht bij te zetten. Ik denk, voorzitter, dat dit op de agenda staat van de nog geplande bezoeken. Dit is dan een concreet praktijkvoorbeeld dat kan worden bezocht.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zag het aan uw ogen, collega Brouns, dat u zou tussenkomen bij deze vraag. Ik zal mijn zwemgerief ook maar zoeken voor als ik op bezoek kom, dan kunnen we tussen de larven gaan zwemmen. Ik zal daarvan wakker liggen, vrees ik. Het is een mooie aanvulling. Ook dat past absoluut binnen het kader van de eiwitvervanging. Maar het is geen aquacultuur, vandaar dat ik

het grapje maakte over het zwemmen tussen de larven. Dat is een beetje moeilijker dan gedacht.

Collega Dochy, via de oproep van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) tot innovaties wordt er op dit ogenblik ook ingezet op de ontwikkeling van nieuwe technieken voor de productie van algen. Als die succesvol zijn, dan kunnen we uiteraard ook zorgen dat die technieken doorstromen naar de VLIF-investeringslijst. Dat is dus een goed idee, maar het is een beetje de kip of het ei. We moeten dus eerst weten dat het ook werkt, vandaar eerst het onderzoek. Dan kan het doorstromen, en dan kun je meer productie hebben.

Maar het is wel juist wat u zegt: iemand moet zijn nek uitsteken om het geheel meer in beweging te krijgen. Want ik ben zelf – en mijn kabinet nog meer dan ik – overtuigd van het enorme potentieel dat er is, ook in functie van plantaardige eiwitten voor menselijke consumptie. Ik heb ook al geleerd dat je je fantasie niet te wild mag loslaten, want dat is niet bevorderlijk voor de eetlust, vind ik. Maar er zit veel potentieel in.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Het is nu natuurlijk gevaarlijk om op een aantal details in te gaan, maar ik denk dat het inderdaad zeer nuttig is om dat inderdaad goed op te volgen. Ik ben blij dat het kabinet daar ook van overtuigd is, en zeker de minister – dat is misschien nog het belangrijkste. Laten we deze nevenactiviteit, deze verbreding van de landbouw ook zijn kansen geven. Want het biedt inderdaad misschien een zeker potentieel, maar laat ons er nog niet te veel grote, valse verwachtingen rond creëren. Daarom is het goed dat er onderbouwing gebeurt van de wetenschappelijke instellingen en ILVO. En dan moet er inderdaad gekeken worden naar een eventuele verlenging in het VLIF-verhaal. Bedankt om de aandacht daarop vast te houden. Dat wordt in elk geval vervolgd, denk ik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over mycotoxines – 528 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): In de commissie Economie spreken we vaak over wetenschapsbeleid en over het naar de praktijk brengen van onderzoek. Mijn vraag kadert eigenlijk een beetje daarin.

Door de klimaatwijzigingen veranderen ook kleine elementen in onze fauna en flora. Maar niet alles wat klein is, is onbelangrijk. Tijdens zijn doctoraatsstudie onderzocht bio-ingenieur Jonas Vandicke drie jaar lang de aanwezigheid van schimmels op maïs. Hij ontdekte dat in ons land steeds meer zuidse schimmels op die maïs voorkomen. Schimmels op graangewassen, zoals maïs en andere, kunnen bij opname zeer giftig zijn. Sinds de middeleeuwen weten we al dat de schimmel moederkoren op rogge en tarwe kan leiden tot bloedstolsels en blokkeringen als die bijvoorbeeld via brood in de menselijke spijsvertering terecht komt. Voor bekende schimmels en mycotoxines, de gifstoffen die daaruit komen, is men alert. In februari 2015 haalden nog twee supermarktketens bepaalde cornflakes uit de rekken vanwege die mycotoxines.

Uiteraard zijn mycotoxines ook mogelijk gevaarlijk voor melkvee en landbouwproducten. Bij bewaring van voeder voor melkvee moet men er daarom ook op toezien dat er geen schimmels voorkomen, en uiteraard moet worden vermeden dat schimmels gewoon via het ruwvoer worden opgenomen. Als er door de klimaatopwarming en veranderende weersomstandigheden meer en vooral ook nieuwe of giftiger schimmels optreden, is het ook zaak om daar aandacht aan te besteden.

Minister, op welke manier en met welke periodiciteit worden er tegenwoordig stalen genomen om de aanwezigheid van mycotoxines in agrarische producten vast te stellen?

Valt de organisatie van die staalnames en onderzoeken volledig onder de verantwoordelijkheid van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV)? Hoe neemt het Vlaamse Departement Landbouw en Visserij daarin zijn verantwoordelijkheid op, en met welke taken?

Is Vlaanderen zich ervan bewust dat de klimaatwijziging ook via nieuwe mycotoxines effect heeft op diervoeding en menselijk voedsel? Welke cijfergegevens hebben we daardoor over het optreden van die nieuwe schimmels in mensen- of diervoedsel? Op welke manier wordt daarmee omgegaan?

Is het nuttig of wenselijk om in de Vlaamse agrarische sectoraan meer bewustmaking rond nieuwe mycotoxines te werken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Uw vraag heeft eigenlijk betrekking op een federale bevoegdheid, namelijk volksgezondheid. De bevoegde overheidsdiensten zijn het FAVV en de FOD Volksgezondheid.

Mycotoxinen zijn giftige stoffen die onder bepaalde omstandigheden door schimmels kunnen worden gevormd en in de voeding terecht kunnen komen.

De Europese verordening van 19 december 2006 voorziet in wettelijke normen voor maximumgehalten aan verontreinigingen in levensmiddelen, zoals de mycotoxinen in granen.

Deoxynivalenol (DON) bijvoorbeeld is een mycotoxine geproduceerd door de schimmels die in granen kunnen voorkomen. Dat is heel schadelijk voor mens en dier. In de graansector worden jaarlijks, zowel door de sector als door het FAVV, analyses uitgevoerd op DON. In samenwerking met verschillende onderzoeksinstellingen van de diverse regio's worden op een honderdtal percelen verspreid over het volledige areaal tarwe in België monsternames en analyses verricht om het risico en niveau van DON-contaminatie op tarwe te bepalen voor de oogst.

Ons departement neemt hierin ook een rol op door de ondersteuning van het praktijkonderzoek, waaronder dit van het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen. Binnen de proefveldwerking worden jaarlijks veertig stalen tarwe genomen in proefpercelen verspreid over Vlaanderen. De analyses daarop worden uitgevoerd door de Universiteit Gent en de Hogeschool Gent.

Bij individuele bedrijven is er geen systematische bemonstering maar worden er wel monsters genomen als er zich problemen voordoen inzake bijvoorbeeld vruchtbaarheid of dalende productie. Zowel bij het Landbouwcentrum voor Voedergewassen als bij het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen bestaat een model dat de melkveehouders of akkerbouwers kan alarmeren en hen bewust kan maken van het probleem.

Uw derde vraag ging over de bewustwording. Het klopt, collega, dat de klimaatwijziging verschuivingen zal impliceren op het vlak van mycoflora. In Vlaanderen

zijn er volgens ons departement nog geen mycotoxines teruggevonden die nieuw zijn voor onze streken. Maar we moeten dat wel zeer goed in het oog houden.

Onze boeren worden almaar vaker geconfronteerd met veranderende weersomstandigheden. Het is dus voor mij zeer belangrijk om hen bewust te houden van de mycotoxines.

Voor bestaande mycotoxines zijn er al initiatieven genomen. In het demoproject 'Hittestress bij maiskuilen', dat loopt tot 31 maart 2023, worden boeren geïnformeerd en begeleid om met gepaste maatregelen nog meer in te spelen op het voorkomen van broei in de maiskuil.

Verder worden er regelmatig studieavonden georganiseerd hierover. Zo werden in 2019 door het Landbouwcentrum voor Voedergewassen studieavonden georganiseerd rond het thema mycotoxines en maiskuilen met aandacht voor mycotoxineproducerende schimmels, de ziektecyclus, de bronnen enzovoort.

Collega, als vanuit het fundamenteel onderzoek signalen op het vlak van mycotoxines zouden doorstromen naar de landbouwcentra, zullen we de bewustwording daarvan versterken.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u, minister, voor uw antwoord. Ik ben zeer tevreden met uw antwoord. Aan de ene kant zegt u dat er gecontroleerd wordt op het vlak van volksgezondheid, een federale bevoegdheid. Er gebeuren regelmatig staalnames. Daar was ik zelf ook van overtuigd.

Het punt dat ik hier vooral wilde maken, is dat er ook bij de productie van voeder voldoende aandacht moet zijn voor een aantal nieuwe ontwikkelingen die zich kunnen voordoen. Zeker bij mais zie je bepaalde van die schimmels gewoon niet, herken je daarvan geen ziektebeeld op de plant, hoewel ze wel aanwezig zijn. Het vergt inderdaad fundamenteel onderzoek om dergelijke zaken te ontdekken. Bij dezen is die vraag om aandacht daarvoor ook aangekaart. U hebt ook gezegd: als er signalen komen vanuit dat fundamenteel onderzoek, gaan we dat zeker opnemen via de praktijkcentra, via vormingen, via bewustmaking op het terrein. Ik ben dus blij dat dit verder wordt opgevolgd en heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: Niemand wenst zich aan te sluiten, dus komt u er gemakkelijk vanaf, minister.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het was dan ook een antwoord vol moeilijke woorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de EU-missie 'A Soil Deal for Europe' inzake bodemkwaliteit – 572 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, minister, collega's, de Europese Unie (EU) heeft binnen Horizon Europe de EU-missie 'A Soil Deal for Europe' opgenomen. Volgens de EU is 60 tot 70 procent van de grond in de EU 'ongezond', wat

ons gevoeliger maakt voor slechte oogsten en extreem weer. De EU-missie heeft daarom als doelstelling dat tegen 2030 minstens 75 procent van alle bodems in de EU gezond zou moeten zijn voor mensen, natuur, klimaat en voedsel. Uiteraard is die 75 procent een globaal percentage. Zo moet de bodem bijvoorbeeld belangrijke ecosysteemdiensten leveren door koolstof op te slaan – dat is een belangrijk element naar aanleiding van heel de klimaatdiscussie van de laatste weken, zowel Vlaams als Europees en zelfs op wereldvlak –, biodiversiteit te ondersteunen en mee onze waterhuishouding op orde te houden. De missie combineert onderzoek en innovatie, opleiding, investeringen en praktijkexperimenten in de vorm van 'living labs' en 'lighthouses' om deze doelstelling te bereiken.

Een goede bodemkwaliteit staat ook op de agenda van de Vlaamse Regering. Ik verwijs opnieuw naar het klimaatakkoord. Zo wordt er gewerkt aan een bodempaspoort dat mee opgenomen zal worden binnen het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Daarmee kan het handhaven van een gezonde bodem een deel van het verdienmodel van landbouwers zijn. Ik denk onder andere aan het opslaan van koolstof. Zo kan het paspoort een tool worden om onder meer landbouwers te ondersteunen bij hun inspanningen.

Minister, hoe sluit het Vlaamse beleid rond bodemkwaliteit aan bij deze EU-missie? Welke concrete acties zijn genomen om aansluiting te vinden? Dan heb ik het over het algemeen Vlaams beleid maar ook eventueel het specifieke klimaatpact.

Wat is de stand van zaken van het bodempaspoort? We hebben het er hier in deze commissie nog al over gehad omdat de neiging bestaat om dat zeker niet op te leggen maar eerder richtinggevend te laten zijn. Overweegt u in de toekomst ook structureel te rapporteren over de bodemkwaliteit van landbouwgrond?

Zal de herziening van de pachtwetgeving het mogelijk maken om de bodemkwaliteit van het stuk grond dat verpacht wordt, te garanderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, bodemkwaliteit staat inderdaad op onze beleidsagenda. Omdat bodemkwaliteit sterk gelinkt is met het organische stof in de bodem nemen we bijvoorbeeld maatregelen om het gehalte aan organisch stof in de bodem te verhogen. In aanloop naar het nieuwe GLB 2023 zullen in 2022 de landbouwers via de pre-ecoregeling voor organische stof financieel aangemoedigd worden om meer koolstof op te slaan op hun akkerland. De Europese doelstellingen van het nieuwe GLB en de krachtlijnen voor het Vlaams GLB strategisch plan bieden zeker de basis voor interventies die bijdragen aan een betere bodemkwaliteit.

Ook in de huidige randvoorwaarden zitten maatregelen om de bodemkwaliteit te behouden en te verbeteren, zoals verplichte regelmatige analyses van de bodem en verplichte erosiebeperkende maatregelen.

Daarnaast nemen we ook nog maatregelen buiten het GLB. Het departement zal samen met het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) dankzij het Europese LIFE-project (L'Instrument Financier pour l'Environnement) 'CarbonCounts' een geodataplatform en een 'roadmap' uitwerken om koolstoflandbouw in Vlaanderen te faciliteren. Vlaanderen is ook deelnemer aan het Europese onderzoekconsortium rond bodemonderzoek. Het project heeft als doel om kennis en tools te ontwikkelen voor een klimaatslim en duurzaam bodembeheer in landbouw. Er werd ook een Vlaamse bodemhub onder het platform voor landbouw- en voedingsonderzoek opgericht die werkt als klankbordgroep om dit EU-consortium te voeden met ervaringen uit onderzoek, praktijk en beleid.

Wat is de stand van zaken van het bodempaspoort? De start van het bodempaspoort als digitale toepassing voor de landbouwers is momenteel voorzien in het

najaar 2022. Tot dan zal er verder worden gewerkt aan de ontwikkeling en het testen van de toepassing.

Het bodempaspoort is in de eerste plaats bedoeld om de landbouwers te ondersteunen en te stimuleren om te werken aan een duurzaam bodembeheer. Het bodempaspoort kan worden gezien als een ondersteunend instrument voor de beleidsdoelstellingen, maar niet om structureel te rapporteren over de bodemkwaliteit van de landbouwgronden.

De huidige pachtwet geeft al een aantal garanties voor wat betreft de bodemkwaliteit. Ten eerste is er de verplichting van de pachter om conform artikel 29 van de pachtwet zijn gepachte goed als een goed huisvader te gaan bebouwen. Zorgen voor een goede bodemkwaliteit kan hieronder worden verstaan. Indien de pachter niet als een goed huisvader handelt, is er de mogelijkheid om conform artikel 29 een ontbinding van de pachtovereenkomst te laten uitspreken door de vrede-rechter. Dat weet u.

Ten tweede is het zo dat de beste garantie voor het bevorderen van de bodemkwaliteit het aangaan van een voldoende langdurige pacht is. Uit onderzoek blijkt dat vooral kortetermijnpachten nefast zijn voor de bodemkwaliteit. De pachter heeft er bij langdurige pacht meer baat bij om zijn bodemkwaliteit hoog te houden. Ook de mogelijkheid tot het aangaan van voldoende lange pachtovereenkomsten is al voorzien in de huidige pachtwet.

Ik merk verder op dat bij de herziening van de pachtwet de teeltvrijheid niet ter discussie komt en dit ingevolge het regeerakkoord. Bij het bekijken van de mogelijkheden om de bodemkwaliteit te garanderen, zal er nog altijd worden uitgegaan van de teeltvrijheid van de pachter.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb twee kleine en vrij concrete bijkomende vragen.

Ten eerste, wat vindt u van die 75 procent? Welk percentage streven wij in Vlaanderen na? Nogmaals, de percentages van Europa zijn natuurlijk gemiddelden, maar wat beogen wij in Vlaanderen?

Ten tweede, begrijp ik het goed dat het bodempaspoort dus niet zal worden verplicht en dat het eigenlijk aan de landbouwers zelf is om daar al dan niet gebruik van te maken, ook in relatie tot wat u hebt bevestigd, namelijk dat die teeltvrijheid niet ter discussie staat?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Voorzitter, deze vraag van collega Vandenhove is belangrijk. Ik ben blij te horen dat er heel wat initiatieven zijn die de nadruk leggen op de verbetering van de bodem. Het bodempaspoort is daarin een belangrijke beleidstool. In eerste instantie is het vooral voor de landbouwer een opportuniteit. Alleen al in onze streek speelt de erosieproblematiek heel sterk. Het bodempaspoort kan daar een interessante tool zijn.

Maar ik heb ook een bepaalde bezorgdheid die ik vroeger reeds heb geuit. Uit heel wat studies blijkt dat de landbouwer worstelt met nogal wat administratieve verplichtingen, procedures, rompslomp, onduidelijkheden. Als we dit bodempaspoort doorzetten, moeten we toch voorzichtig zijn dat we met deze implementatie niet zorgen voor nog meer bijkomende problemen op dat vlak.

Ik kijk uit naar volgend jaar. Ik heb begrepen dat deze tool in het najaar van volgend jaar zou worden uitgerold.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandenhove, het gaat in principe inderdaad om een vrijwillig mechanisme. Wij willen onze boeren vanuit een stimulerend beleid tools in handen geven om hun bodem vandaag nog beter te beheren.

Wat de percentages betreft, is het voor mij eigenlijk simpel: hoe meer bodems, hoe beter. In het ideale geval zijn dat dus alle bodems. Maar eerst wil ik nu zicht krijgen op de kwaliteit op perceelniveau en de boeren begeleiden in het verhogen van de kwaliteit. Wij doen dat met de pre-ecoregelingen. Dat zal van belang zijn. Je moet de boeren mee hebben, anders heeft het weinig zin om eraan te beginnen.

Collega Nachtergaele, u vraagt zich af wat voor instrument dat zal zijn. Voor mij is dit absoluut een stimulerend instrument, waarmee ik voorzichtig wil omgaan in het belang van de boeren en de bodemkwaliteit. U hebt het over een rompslomp. Voor mij biedt dat een uitstekende kans om de digitalisatieslag te maken bij onze boeren, en net daardoor de papieren last te verminderen.

Tot slot heb ik nog een belangrijke opmerking. Het is een vrijwillig instrument en kan dus worden gebruikt voor beleidsdoeleinden, maar niet om te handhaven. Daar zullen we zeer goed over waken en zeer goed met de boeren over communiceren. Anders is het zo al een slag in het water.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik heb daar een andere visie op dan u. Ik denk dat het niet zal lukken met vrijwillig te blijven verdergaan. Uiteindelijk is het ook een onderdeel van een langetermijnvisie op de landbouw in Vlaanderen en heel de klimaatproblematiek. Ik denk dat de periode van vrijwilligheid voorbij is maar dat is inderdaad een beleidskeuze van u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opkomst en aanpak van de Afrikaanse varkenspest – 575 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, er zijn van die dossiers die regelmatig terugkeren in deze commissie. Over het dossier van de Afrikaanse varkenspest en de gevolgen daarvan voor onze varkenssector woedt een hele discussie in het kader van een aantal andere dossiers, om het stikstofdossier niet te noemen.

Ik zal de volledige inleiding van mijn vraag niet voorlezen. Ik denk dat de meeste leden van deze commissie wel weten waarover het gaat en de voorgeschiedenis een beetje kennen. De Afrikaanse varkenspest dook in september 2018 op in de provincie Luxemburg waardoor wij onze vrije status voor Afrikaanse varkenspest verloren. Dat had natuurlijk een aantal gevolgen waaronder het afbakenen van beperkingsgebieden overeenkomstig de regelgeving van de Europese Unie. In

2020 werden die beperkingsgebieden opgeheven waardoor ons land opnieuw de vrije status Afrikaanse varkenspest kreeg.

De toestand in Europa gaat jammer genoeg opnieuw de slechte kant op, aangezien er steeds meer gevallen van Afrikaanse varkenspest worden vastgesteld. Het Wetenschappelijk Comité van het Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) heeft daar ook al voor gewaarschuwd. Op de website van het Departement Landbouw en Visserij werden hierover enkele adviezen en tips voor de overheid, de jachtsector, de varkenshouders en het grote publiek geplaatst. Voor varkensboeren, die al met verschillende crisissen te kampen hebben, kan dit een zoveelste tegenslag op korte tijd zijn.

Minister, plant u bijkomende maatregelen ter bescherming van onze boeren tegen de opkomst van de Afrikaanse varkenspest? Zo ja, welke?

Ligt er een noodplan op tafel wanneer de Afrikaanse varkenspest ons opnieuw zou bereiken en hier zou uitbreken?

Hoe zult u ervoor zorgen dat de door het FAVV geformuleerde adviezen snel en correct de doelgroepen bereiken? Zal hiervoor extra campagne gevoerd worden?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de export van varkensvlees en toebehoren naar China? Hoe zit het met het exploreren van nieuwe markten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Sintobin, gisteren is er opnieuw een geval gemeld in Duitsland. Uw vraag is dan ook bijzonder actueel. Tot nu toe trekken wij volop de kaart van de preventie. Ik ga niet ophijsten wat we allemaal doen, dat weet u. Maar als er bij ons een uitbraak is, dan neemt het FAVV de leiding om noodmaatregelen aan te kondigen in nauw overleg met ons.

Bij de vorige uitbraak van Afrikaanse varkenspest bij wilde zwijnen in Wallonië, werd meteen het ministerieel besluit van 26 september 2018 betreffende noodmaatregelen ter bestrijding van Afrikaanse varkenspest opgesteld en ingezet. Ik vind de samenwerking met de gewesten goed.

Ook het Agentschap voor Natuur en Bos heeft in functie van een mogelijke uitbraak bij wilde varkens op Vlaams grondgebied een actueel draaiboek Afrikaanse varkenspest.

Het trekkersschap van de communicatie ligt bij het FAVV. Als Vlaamse overheid kunnen we hun boodschappen natuurlijk verder verspreiden en versterken. Ikzelf en de administratie doen dat met heel veel engagement.

Dan was er uw laatste, zeer belangrijke vraag, over de export. Wij nemen deel aan de cel Afrikaanse varkenspest van de FOD Buitenlandse zaken. Op 30 september vond de jongste meeting plaats. China houdt vooralsnog de deur toe voor Belgisch varkensvlees, ondanks aandringen in Peking van de bevoegde overheid. De toch starre houding van de Chinese overheid is mogelijk te wijten aan de verslechterde diplomatieke relatie tussen onze landen. De Belgische resolutie die het harde optreden tegenover de Oeigoeren in de Chinese regio Xinjiang veroordeelt, speelt daarbij ook een rol.

Sinds wij de vrije status Afrikaanse varkenspest hebben herwonnen, openen steeds meer markten opnieuw de deuren voor Belgisch varkensvlees. Dat is op zich goed nieuws. Het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) doet ook al promotieacties in landen die zich openen, bijvoorbeeld via de contactdagen in Vietnam, de Filippijnen, Singapore, India en Zuid-Korea. We zien dat dat effect

heeft, want de exportvolumes nemen toe. In twaalf landen geldt er nog een totaalverbod: Taiwan, China, Belarus, Australië, India, Colombia, Barbados, Vietnam, de Dominicaanse Republiek, Sri Lanka, de Seychellen en Peru.

Er is ook al een paar keer geantwoord op vragen, namelijk op eentje van collega Dochy en eentje van collega Talpe. Die zijn behandeld op 15 september. Ik heb dus eigenlijk een update gegeven ten opzichte van die stand van zaken.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, dank u wel. Het is natuurlijk geen goede zaak dat er een nieuw geval is opgedoken. Dat is wel in Duitsland, maar we weten allemaal hoe snel het kan gaan. Ik begrijp dat het FAVV de leiding heeft in dezen, ook wat de communicatie betreft. Geen enkel probleem. Het is natuurlijk een spijtige zaak dat China nog altijd de deuren dichthoudt, maar daar zijn ongetwijfeld, zoals u al een paar keer hebt gezegd, politieke en strategische redenen voor, met de diplomatieke betrekkingen die niet zo goed zijn. Het is een goede zaak dat een aantal andere markten opnieuw zijn geopend, alhoewel u een aantal hebt opgesomd die nog niet open zijn. Ik heb niet goed begrepen wat de reden daarvoor is als het gaat over die specifieke landen. Of staat dat in het antwoord van 15 september? Wat China betreft, kan ik begrijpen dat het om diplomatieke redenen gaat, om conflicten tussen landen en weet ik wat nog allemaal, maar als dat kan, zou ik willen weten wat de reden is als het gaat over die andere landen. Dat zou interessant kunnen zijn.

In de afgelopen dagen heb ik een aantal artikels gelezen over het beschikbaar zijn van – ik kan het woord bijna niet meer horen – een vaccin tegen de Afrikaanse varkenspest. Blijkbaar staat een bedrijf uit de VS heel ver ter zake, maar ook in Vlaanderen zou dat zo zijn, op basis van een artikel dat ik onlangs heb gelezen. In hoeverre is dat u bekend? Ik veronderstel dat het u bekend is. Hoe komt het dan dat dat niet massaal wordt ingezet om de Afrikaanse varkenspest te bestrijden? Ik zie echter dat de heer Dochy daar meer over weet dan ik, wat ik best kan begrijpen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik sluit me graag even aan. We hebben hier inderdaad al meermaals van gedachten gewisseld over onze bezorgdheid over dat zwaard van Damocles van die Afrikaanse varkenspest en de toegang tot de markten voor onze kadavers. Dat is dus echt huilen met de pet op, vooral als je weet dat dit vooral bij wilde varkens was, dat bij ons eigenlijk geen enkel gedomesticeerd varken is getroffen door de Afrikaanse varkenspest. Het valt uiteraard sterk te betreuren dat we geen stappen vooruit zetten wat de Chinese markt betreft. Sanitaire motieven zouden volgens mij de enige redenen mogen zijn om een markt te moeten sluiten. Als het politiek geïnspireerd is, dan heb ik daar eigenlijk echt geen begrip voor. Ik ben blij dat het VLAM zich ook voor andere markten inzet. Dat is een heel goede zaak. Het verwondert me wel wat dat Taiwan nog de deuren sluit. Vooral gezien de verhouding Taiwan-China zou je denken dat zij net het tegenovergestelde zouden doen en hun markt openstellen, maar goed, we noteren het.

Tot slot, ook het Spaanse varkensvlees is toch wel een aandachtspunt. De productie daar is sterk toegenomen, vooral dan voor de Chinese markt, maar ook daar zijn er een aantal grote slachthuizen die geen toegang meer krijgen. Dat komt dan natuurlijk bij ons terecht en zet dan druk op onze markt en op onze prijsvorming. Kunnen er zowel wat China als dat Spaanse aspect betreft nog bepaalde stappen worden gezet? Dat is dan natuurlijk in overleg met de federale overheid.

Bart Dochy (CD&V): In het verleden is het ook al aan bod gekomen dat het enkel wilde varkens in het zuiden van het land zijn die getroffen zijn door de varkenspest

en die daardoor ook de markt verstoren in Vlaanderen. We hebben in het verleden gevraagd of het niet mogelijk is om België in dezen op te delen in twee. Dat had te maken met handelsovereenkomsten, contracten en dergelijke meer. Maar dat blijft toch een aandachtspunt. Als het zich voordoet bij wilde varkens in Duitsland, is de kans groter dat er in Wallonië opnieuw varkens in het wild getroffen worden dan dat de gedomesticeerde varkens in Vlaanderen getroffen worden. Laat ons dat toch maar hopen. In elk geval is het risico daar toch nog net iets groter. Daarom stel ik nog eens uitdrukkelijk de vraag of daar stappen gezet zijn of gezet kunnen worden – indien niet, had ik het ook graag geweten – om Vlaanderen en Wallonië eventueel als aparte sanitaire eenheden te beschouwen op het moment dat er over een pestvrije status gesproken wordt.

Over het vaccin heb ik inderdaad een heel verhaal, collega Sintobin, maar ik ga de minister laten antwoorden. Anders vertel ik het u straks wel eens.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: U mag gerust uw verhalen vertellen. We hebben alle tijd.

Collega Sintobin, een land is autonoom om toe te laten of niet. Bij China denken we dat we weten waarom dat is. Maar het is niet omdat je een vrije status Afrikaanse varkenspest hebt, dat je onmiddellijk weer overal toegelaten wordt. Dat is nog een lastig punt.

Een van de redenen is mogelijk het feit dat landen al op een alternatieve aanvoer kunnen rekenen en dat ze dus nog wachten om België weer binnen te laten, omdat ze van elders hun varkens krijgen. Dat is een beetje een zorg. Ik sluit op dat punt aan bij collega Talpe. Het is belangrijk om onze eigen consumenten te overtuigen om te kiezen voor lokaal varkensvlees en om tegelijk de meerwaarde van ons varkensvlees te doen stijgen en ervoor te zorgen dat die meerwaarde ook hier kan gebeuren. Ik heb het u al gezegd: een derde van ons varken blijft hier, de rest gaat weg. En de toegevoegde waarde wordt elders gecreëerd. Dat is zo spijtig. En dat is de reden waarom we nu al twee keer met de hele keten samengezeten hebben. Dat is ook de reden waarom ik zo'n voorstander ben van de brancheorganisatie die kan wegen, enzovoort.

Maandag was er Raad Landbouw. Het was nu aan collega Clarinval. Ik was maar tweede 'assessor' en dan mag je de zaal niet binnen. Dat is met een beurtrol. We hebben dus op voorhand moeten afspreken wat collega Clarinval zou zeggen. Maar hij is een minstens even grote verdediger als ik. We werken heel goed samen. Het is niet zo dat we moeten discussiëren met onze federale collega's om het belang van de sector op de agenda te brengen. Heel wat landen hebben zich ook opnieuw aangesloten om tot een gecoördineerde aanpak van de crisis te komen.

Ik ben voor die regionalisering, mijnheer Dochy. We hebben dat ook gevraagd. Maar we zijn ook afhankelijk van de goodwill van landen waarnaar we exporteren. We hebben dat geprobeerd met China, maar ze hebben dat niet gedaan. Ze beschouwen ons als één land. Dat is inderdaad wat vervelend.

Wat het vaccin betreft, ben ik heel benieuwd naar uw verhaal. Ik luister met alle plezier.

Bart Dochy (CD&V): Het is inderdaad zo dat in het verleden varkens verplicht gevaccineerd werden. Tot de jaren negentig ongeveer was er een verplichting om te vaccineren. En dan is er op Europees vlak, in het kader van sanitaire overeenkomsten tussen de landen, gekozen om pestvrij te worden. Dat is de pestvrije status. Dat is ook een beetje zo bij corona: iemand die gevaccineerd is, heeft inderdaad ook antistoffen. Men heeft dus voor de pestvrije status gekozen. Eerst was er een volledige vaccinatie van heel de populatie van varkens en dan is men

gestopt met vaccineren. Men heeft gekozen voor het systeem van eradicatie. Dat betekent dat als er zich een geval van varkenspest voordoet, men effectief het bedrijf opruimt, de schutskring opruimt en dan nog een bufferzone instelt. Dat is wat we in 1990 hebben meegemaakt, en ook in 1994 of 1995 met de Afrikaanse varkenspest, het verhaal in Wingene en dergelijke meer.

In het verleden werd er inderdaad gevaccineerd. Men is daarmee gestopt. Dat had ook te maken met de exportmogelijkheden. Men zei dat je geen dieren mag vaccineren, omdat er toch wel een zekere band is met het wildvirus, om te kunnen exporteren. Dat is het verhaal. Men spreekt nu over een vaccin tegen de varkenspest. Dat bestaat inderdaad al heel lang, maar het is bewust dat het niet meer gebruikt wordt, omdat men gekozen heeft voor die pestvrije status, zonder vaccinatie. Dat is natuurlijk ook de reden dat er in het verleden heel wat opstoten geweest zijn, die aangepakt zijn door middel van opruiming van dieren en het inzetten van schutskringen en bufferzones.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik heb één slotbeschouwing, voorzitter. U zou een heel goede minister van Landbouw zijn. *(Gelach)*

De voorzitter: We hebben al een goede minister van Landbouw.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de bijdrage van de Vlaamse landbouw aan het Klimaatplan van de Vlaamse Regering – 579 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Deze vraag om uitleg van mevrouw Talpe gaat min of meer over hetzelfde onderwerp als een van de geagendeerde vragen van de heer Steenwegen, die niet aanwezig is. De minister zal antwoord geven zowel op de vraag van collega Talpe als op de eigenlijk niet gestelde vraag van collega Steenwegen.

Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil het even hebben over het klimaatplan van de Vlaamse Regering en de inspanningen die gevraagd worden van de landbouwsector. In concreto gaat het over een verdere reductie van de uitstoot van 10 procent tegen 2030. We hebben de afgelopen 20 jaar dus al 20 procent gerealiseerd, maar nu komt er nog 10 procent extra bij. We horen wel vanuit de sector dat ze dat zien zitten, maar men wil natuurlijk wel betrokken worden bij het overleg en gesteund worden bij de inspanningen die men moet leveren.

Om die 10 procent te realiseren wordt onder andere gekeken naar innovatieve oplossingen, zoals het energiezuiniger maken van serres en stallen, maar ook het uitfasen van vervuilende technologie. We weten ook dat het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) al langer op zoek is naar het reduceren van broeikasgassen door aanpassingen in het veevoeder. Er zijn ook twee erkenningen bij Europa aangevraagd voor twee sojavarianten die toch beter zouden moeten kunnen gedijen op Vlaamse bodem, zodat we ook een deel van de noodzakelijke soja zelf kunnen telen.

Dan is er ook het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), dat inzet op duurzame vleesconsumptie. Het is ook de bedoeling, dat is daarnet ook

aangehaald, dat we de Vlaming ook duurzamer laten consumeren, en hen daarin ook sensibiliseren. Dat zou allemaal moeten leiden tot die reductie.

Het meest heikele punt betreft eigenlijk de omvang van de veestapel, waar toch redelijk wat rond te doen is, en waar toch vragen rond gesteld worden. We zien dat die discussie ook in Nederland op tafel ligt. Sommigen kijken richting een vermindering, richting een halvering, en vinden dat zelfs noodzakelijk. Maar de Vlaamse Regering kiest hier voor een pragmatische koers en zegt dat de grootte van de veestapel gekoppeld zal worden aan de Europese vleesconsumptie.

Minister, werd die 10 procent reductie al doorgerekend, en wat zijn de vooruitzichten? Welke maatregelen zullen er worden genomen om dat objectief te bereiken? Zal er een concreet actieplan zijn om dit te realiseren? Ik heb het daarnet al aangehaald: de sector wil zeker graag betrokken worden. Op welke manier kunnen we dat realiseren?

Hoe staat het met de budgetten van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) en eventueel de subsidiepercentages die zouden kunnen worden verhoogd om onze boeren te helpen met die noodzakelijke investeringen rond het energiezuiniger maken van hun infrastructuur en het uitfaseren van vervuilende technologie?

Welke inspanningen worden er vanuit ILVO verwacht richting de samenstelling van het voeder en de sojaproductie waar ik het daarnet over had?

VLAM speelt zijn rol, maar zijn er daar zaken die u bijkomend kunt duiden, minister?

Wat zijn volgens u de precieze parameters om te bepalen wat de omvang van onze veestapel dan mag zijn op basis van de Europese vleesconsumptie?

Hoe zal een eventuele reductie van de veestapel worden aangepakt indien dat uit de Europese vleesconsumptie noodzakelijk zou blijken? Zo ja, op welke termijn moet die veestapel dan inkrimpen, en hoe wordt bepaald welke rundveehouders dat effectief zullen moeten doen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de vragen. Zoals u weet, collega's, werd door de Vlaamse Regering eerder deze maand een klimaatambitie afgesproken. We hebben daarover een debat gevoerd in de plenaire vergadering en gaan dat dus niet hernemen. Voor de boeren betekent dit een verhoogde inspanning van 10 procent boven op de al bestaande ambities. Dat betekent dat de broeikasgas-emissies van landbouw met 31,3 procent moeten verminderen tegen 2030 ten opzichte van 2005. Dat is dus heel veel.

Er worden veel inspanningen verwacht. Ik ga een rondetafel organiseren om dat maatregelenpakket concreet uit te rollen. Ik geloof ook dat we dat positief moeten bekijken en moeten zorgen voor extra bedrijfsspecifieke begeleiding en advisering. Klimrek en Enerpedia spelen hierin een zeer belangrijke rol.

Er zijn in de visienota een aantal concrete sporen voorzien: de warmtekrachtkoppelingen (WKK's) op aardgas hebben de energie-emissies in de glastuinbouw sterk doen dalen ten opzichte van de stookolieketels van vroeger. Maar het blijft natuurlijk een fossiele brandstof, en zoals we die onder meer bij nieuwbouwwoningen gaan vermijden, willen we dat ook doen voor de WKK's in de glastuinbouw. Die worden versneld afgebouwd vanaf 2023 in plaats van 2030. De investeringssteun voor micro-WKK's op fossiele brandstoffen wordt stopgezet vanaf 2023. Het gaat dus enkel om de nieuwe steun; het is belangrijk om dat te benadrukken.

Ook andere instrumenten zullen bijdragen aan het verminderen van de energetische emissies van de landbouwsector, zoals de VLIF-steun (Vlaams Landbouw-investeringsfonds) en de energiebeleidsvereenkomsten voor de glastuinbouw. De steun voor WKK's op biogas of voor pocketvergisters die dierlijk methaan omzetten, stopt evenwel niet. Er werd soms wat kort door de bocht gecommuniceerd. Niet alle steun stopt dus.

Ik zie ook kansen in de wisselwerking tussen de vernieuwde groene architectuur van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) vanaf 2023, dat in voorbereiding is, en de klimaatdoelstellingen. Ook al in 2022 wordt steun voorzien voor de precoregeling voor het verhogen van het effectieve organische koolstofgehalte van bouwland via het teeltplan. Het stimuleren van koolstofopslag door aangepaste teeltplannen, de aanvoer van organisch materiaal en steun voor het aanleggen, behouden en onderhouden van niet-productieve elementen zoals kleine landschapselementen op het bedrijfsareaal is een win-win op het vlak van klimaatmitigatie, adaptatie, waterbeheer, bodemkwaliteit enzovoort.

Een Europees kader voor koolstoflandbouw kan nog extra faciliterend werken voor koolstofopslag in de landbouw. Ik ben dus wel enthousiast om de initiatieven inzake een marktwerking op te volgen en te laten ontwikkelen.

Ik vind het ook van belang dat de consument klimaatbewuste voedingskeuzes kan maken. We zijn dus eigenlijk wel positief. Ook het verminderen van antropogene methaanemissies draagt bij tot het behalen van de klimaatdoelstellingen. Dat is de reden waarom we de Global Methane Pledge onderschreven hebben. Dit houdt in dat er de komende jaren ingezet wordt op een reductie in methaanemissies binnen Europa van 30 procent.

We hebben de adviezen van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) en de Minaraad met veel interesse gelezen. Zoals gezegd, wil ik het klimaatbeleid uittekenen met de sector zelf. In het SALV-advies wordt het potentieel van technologische oplossingen benoemd. Er wordt ook gevraagd om ruimer te kijken dan de emissies van landbouw enkel in Vlaanderen. We hebben maatregelen voorgesteld die hiermee rekening houden, bijvoorbeeld via de Vlaamse eiwitstrategie. Ook andere aspecten zijn meegenomen, zoals de extra inzet op begeleiding en advies – superbelangrijk om onze boeren mee te nemen in dit traject. Maar, niet te vergeten, ook de consument zal moeten leren om klimaatbewuste keuzes te maken.

Dan is er nog het convenant Enterische emissies. Daarin zijn de eerste maatregelen voor voeder- en stalmanagement beschikbaar. Die moeten nu opgenomen worden door de bedrijven. Het is onze bedoeling om vervolgens stimulerende maatregelen uit te werken.

Er waren ook vragen over de veestapel. Collega's, ik heb het al vaak gezegd: ingevoerde voedingsproducten – of het nu gaat over groenten, fruit of vlees – worden heel vaak op een minder duurzame manier geproduceerd dan bij ons in Vlaanderen. Ik wil dat nogmaals benadrukken. Focussen op lokale productie kan dus een oplossing bieden. Als we specifiek kijken naar de CO₂-uitstoot bij runderen, zien we dat de uitstoot van een Belgisch witblauw rund met 20,3 kilogram CO₂ veel lager ligt dan dat van bijvoorbeeld een Braziliaans rund, met 41 tot 44 kilogram CO₂, het dubbele dus. Iemand die in de winkel staat en rundvlees koopt, weet dat niet, maar het gaat dus om een dubbel zo hoge uitstoot van CO₂.

De campagnes van VLAM zijn daarom gericht op het vergroten van de voorkeur voor lokaal vlees bij de consument en het beter zichtbaar maken tijdens de aankoop. VLAM promoot daarbij geen hogere consumptie maar wil consumenten bewust helpen kiezen voor meer lokale en duurzamere producten.

De veehouderijevolutie op basis van de veranderingen in het Europese consumptiepatroon kan worden gecoördineerd door brancheorganisaties. U weet dat ik daarvoor ben. Sowieso zullen, ook in het licht van de komende oplossingen, ook rond stikstof, er bedrijven zijn die hun activiteiten gaan stopzetten. Dat kan ook leiden tot een daling van de veestapel. Maar weet dat we in het plan afgesproken hebben om de Europese consumptietrends te volgen. Ik vind dat een goede zaak, zeker als je weet dat er bij ons zo duurzaam wordt geproduceerd.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dank u voor de vele antwoorden en de concrete initiatieven. Ik ga er niet allemaal op ingaan. Ik ga ze nog eens herbeluisteren en er misschien opvolgvragen over stellen. Zoals ik het ook bij de start van mijn vraag heb gezegd, is het voor mij in ieder geval positief dat de sector het zelf ziet zitten. Het is belangrijk dat zij mee aan de kar trekken. Maar ze kijken natuurlijk richting de overheden om steun te krijgen, om hen daarin te begeleiden, om mee te kunnen en in het overleg betrokken te worden. Ik wil daarvoor nog eens een lans breken. U sprak over een ronde tafel. Ik weet niet wat de timing daarvan is en welke sectoren u daar allemaal bij wilt betrekken. Is daar al wat meer informatie rond gekend?

De oplossing zal niet van Vlaanderen alleen komen. We zijn zelfs een goede leerling zoals u zelf zegt. Dat Braziliaans vlees zal ik in de rekken laten liggen als ik het herken. Ik heb de vorige keer ook al gevraagd hoe je dat kunt zien. Misschien ergens op een etiketje in een heel klein lettertype. We moeten eraan werken om ons Vlaamse vlees goed in de markt te zetten.

Als we spreken over de omvang van de veestapel, horen we soms van critici dat met de PAS-problematiek (Programmatische Aanpak Stikstof) en de stikstof er nog verdere stappen zullen moeten worden gezet in de toekomst en dat men eventueel kijkt richting pluimvee en de varkensstapel en minder naar rundvee. Ik weet niet wat uw mening daarrond is.

Ik wil nog even terugkomen op Nederland, waar men een ambitieus plan heeft om een soort transitie in de landbouw te realiseren. Men spreekt werkelijk over verplaatsen, stopzetten en verkopen van landbouw en dit voor het natuurbeheer en de natuurontwikkeling. Ze hebben daar 20 tot 30 miljard euro voor veil tot 2030. Ik weet niet in hoeverre dat inspiratie biedt voor de Vlaamse Regering. Willen we dat wel? Het moet natuurlijk allemaal inhoudelijk wenselijk en financieel haalbaar zijn.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het is wel een beetje grappig, natuurlijk. Het ging daarjuist over de varkensstapel en nu gaat het iets meer over de vermindering van de veestapel. Daarjuist pleitten we over het heropenen van markten en toegang tot China en andere landen. In de vraag erna spreken we over vermindering van de veestapel en de varkensstapel. Dat is een beetje tegenstrijdig, denk ik.

Minister, we gaan het debat niet volledig voeren maar u weet dat wij niet echt gelukkig zijn met het Vlaams Klimaatplan, en al zeker niet met de maatregelen die worden opgelegd aan de landbouw. We gaan al zeker niet akkoord met de Europese uitgangspunten. Alle kwaad komt vanuit Europa, zou ik zeggen. Het is Europa dat ons onrealistische maatregelen oplegt. We hebben gezien wat voor een circus er was in Glasgow en wat er uiteindelijk op papier staat. Veel lawaai, veel wind, maar weinig resultaat.

Ik heb nog een vraag over het afstemmen op de Europese voedselconsumptie en de trends in Europa. Ik kan mij toch moeilijk voorstellen dat de trends in pakweg

Oostenrijk dezelfde zijn wat betreft consumptie als in Vlaanderen. Wij zijn bekend als vleeseters. Ik denk dat die vergelijking misschien soms niet opgaat. Ik begrijp eigenlijk niet goed wat u daarmee bedoelt.

We pleiten altijd allemaal voor het meer promoten van lokale producten en dergelijke. Ik heb het hier al een keer gezegd: we kunnen ze natuurlijk niet verplichten. Sommigen doen het, anderen niet, maar supermarkten zouden aparte oppervlakten moeten voorzien voor lokale producten.

Men doet het voor halalproducten, men doet het bijvoorbeeld voor buitenlandse producten. In de grote Carrefour in Brugge, is er een hele rij rayon met allerhande buitenlandse producten, maar lokale producten vind je daar niet echt terug. Of je vindt ze wel terug, maar moet er erg naar zoeken. Er zou vanuit de supermarkten dus ook een initiatief kunnen komen waardoor je, collega Talpe, wel een lokaal product herkent. Die suggestie wil ik graag meegeven, maar dat kan de minister moeilijk opleggen aan de supermarkten. Ik hoop dat er enkele meeluisteren, misschien lukt het wel op die manier.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): We hebben vorige week in de plenaire vergadering al een soort minidebatje gevoerd over de landbouwcomponent van het Klimaatplan. Het is op zich goed dat de landbouw zijn steentje bijdraagt en dat er ook vanuit de sector positieve signalen komen, dat hij er mee de schouders onder wil zetten.

Collega Talpe heeft al een aantal bezorgdheden geschetst. Het is goed dat we van vrij algemene doelstellingen vertrekken en dat die nu samen met de sector zullen worden uitgewerkt.

Ik heb daar nog een bedenking bij. In de pers werd sterk gefocust op enerzijds die koolstoflandbouw als bijdrage aan het Klimaatplan en anderzijds het, via aangepast voeder, sterk inzetten op het verminderen van de methaanuitstoot van de runderen. Een van de sleutelementen voor de koolstoflandbouw is het blijvend grasland dat wordt begraaasd door de runderen en dat, dankzij de veehouderij die nog extensief is en die met begrazing werkt, een economische waarde heeft en daardoor in stand wordt gehouden. Als je anderzijds wilt inzetten op het verminderen van de methaanuitstoot door een maximale controle op het voeder, dan ga je naar systemen waarbij de runderen op stal staan en van daaruit worden gevoederd. In hoeverre is dat compatibel met elkaar? We moeten erop letten dat de verschillende maatregelen die we uitwerken voldoende coherent zijn. Ik verwijs naar het punt dat we vorige week hebben gemaakt. We moeten naar coherentie streven met de uitdagingen in het andere dossier dat nog op ons afkomt, het stikstofdossier. Daarin zullen ook een aantal maatregelen worden opgelegd. Die twee moeten maximaal compatibel zijn, zodat de boeren een heel duidelijk kader hebben: op klimaatvlak wordt dit verwacht, op stikstofvlak wordt dat verwacht. Beide moeten op elkaar afgestemd zijn.

Bart Dochy (CD&V): Ik ben zelf soms toch wel wat onder de indruk van de manier waarop er met die cijfers wordt gegoocheld. We starten met 30 à 35 procent en moeten naar 40 en 47 procent. Dat wordt rond die tafels beslist en ook berekend. Maar hoe men dat allemaal doet ... Men gebruikt daarbij allerlei modellen, maar in welke mate die waarheidsgetrouw zijn, zal in de praktijk moeten blijken. Dan zal blijken of het de gepaste maatregelen zijn, die een effect hebben.

Specifiek voor landbouw, gaat het over 10 procent erbij, 10 procent extra reductie. Dat is eigenlijk niet min. We mogen dat niet zomaar beschouwen als 'maar' 10 procent. Want de landbouwsector heeft tussen 1990 en 2018 reeds 18 procent emissiereductie gedaan. Dat betekent dat het laaghangend fruit al geplukt is en dat wat er nog supplementair bijkomt, geen sinecure is. Maar goed, men neemt de

handschoen op. Dat is positief. En de minister engageert zich voor overleg, dat is ook positief. Het is een kwestie van daar met zorg mee om te gaan.

Maar dat gegoochel met cijfers intrigeert mij wel. En dan vooral die nachtelijke vergaderingen, waarin men blijkbaar nog meer rekenkunde aan de dag legt om te komen tot dergelijke oplossingen en argumenten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal eerst de opmerking van de voorzitter rechtzetten: wij hebben niet 's nachts vergaderd.

De voorzitter: Maar de begroting gaat ook over cijfers.

Minister Hilde Crevits: Het gaat nu over de procenten. Waarin ik u wel volg, is in het feit dat die extra procenten worden afgedaan als niets. Ik heb mij enorm verbaasd over de snelheid waarmee sommigen afbranden wat we extra willen doen. Vooraleer je zelfs de kans hebt gekregen om iets te lezen, moet en zal het zoveel procent zijn. En hoe je er geraakt, maakt dan niet uit.

Ik vraag me af hoe sommigen hun boekhouding doen. Want bepaalde regio's zijn zeer enthousiast en willen voor een hoog percentage gaan. En wij hebben voor de omgekeerde weg gekozen: uitzoeken wat we nog kunnen doen en hoe we dat op betrouwbare wijze kunnen doen, zodat het geen gebakken lucht is, maar we toch stappen zetten.

Collega's, dat is de reden waarom ik het belangrijk vind om de keten en de boeren bij deze oefening te betrekken. Ik ben het een beetje beu dat boeren worden beschouwd als de oorzaak van alle problemen en ik vind dit bij uitstek een dossier waar we hen als partners kunnen meetrekken, ook in nieuwe verdienmodellen. Ik wil daar een beetje enthousiasme in opwekken, vandaar een rondetafel.

Mevrouw Talpe, we bereiden die rondetafel nu voor en ik hoop die tegen begin volgend jaar klaar te hebben. Tijdens de eerste rondetafel was een van mijn opmerkingen dat ik inlands vlees wil kopen en hoe ik dat kan zien. Dat zijn zulke kleine lettertjes en we hebben zo'n goed bestek voor b2b. Hoe komt het dat dit bij b2c niet in grote letters op de verpakkingen staat? Daar wordt nu aan gewerkt. We hebben het engagement van de sectoren om dat te doen.

Collega Sintobin, u zult hopelijk gelukkig zijn. Ik wil ook een goede minister zijn. Vorig jaar of zelfs nog iets langer geleden hebben we de supermarkten meegekregen bij het promoten van die lokale voeding. In Frankrijk vind je in supermarkten hele hoeken met producten van lokale herkomst en met verhalen van boeren. Ik vind dat zalig. Wanneer je op reis bent, ga je daar dan ook altijd eens naar kijken. Ik heb een echtgenoot die heel nieuwsgierig is naar de voedingsproducten van de regio waar we op vakantie gaan. Maar bij ons is dat moeilijker, of we zijn er minder trots op en toch heeft ons rundvlees, uit puur klimatologische overwegingen, een veel kleinere voetafdruk dan elders.

Dat komt er dus aan. We willen dat echt deze legislatuur realiseren. En u hebt gelijk, ik kan ze niet forceren maar ik kan ze wel meenemen in een traject dat ook goed is voor de inkomsten van de supermarkten. We moeten aantonen dat ze er belang bij hebben.

We hebben het project Lekker van bij ons en Voedsel verbindt boer & burger. VLAM zal daar extra op inzetten en is zich zeer bewust van het belang van het promoten van lokale voeding.

86 procent, dus een groot deel van wat we exporteren, is voor de Europese markt bestemd. Enkel de varkens voor China vormen nog een relatief belangrijke markt. De grootste markt is dus Europa. Vandaar dat we ook hebben beslist om dat consumptiepatroon te volgen en de veestapel in die zin te laten evolueren.

Collega Talpe, wat de broeikasgassen betreft, is het vooral de methaanuitstoot van de rundveesector die een rol speelt. Methaan blijft minder lang in de atmosfeer hangen dan CO₂ maar heeft natuurlijk ook een impact. Wat dat dossier betreft, zijn varkens en kippen iets minder relevant dan koeien. Dat is wel anders bij stikstof.

Mijnheer Sintobin, wat onze exportpositie betreft, moeten we eigenlijk een soort van vierkantswaardering uitwerken. Dat betekent dat we de export nodig hebben om heel letterlijk de poten en de oren te valoriseren aangezien onze consumenten daar minder verzot op zijn. We zouden er dus voor moeten zorgen dat iedereen hier poten en oren eet. Ik denk dan aan de hutsepot die onze oma's vroeger maakten en die ik fantastisch lekker vond maar dat is dus een beetje uit de mode. Als we, minstens wanneer het voor de export is, hier al de toegevoegde waarde zouden kunnen realiseren, zou dat al een boost zijn voor de sector. Maar dat lukt ons nog niet want er gaat nog altijd heel veel naar het buitenland. Van dat varken blijft maar weinig hier.

Collega Talpe, wat de begeleiding betreft, verwijst u naar Nederland maar daar is nog niets afgeklopt. Ze hebben daar wel plannen. Ikzelf als minister van Landbouw en mijn mensen willen inzetten op vier v's. Elk van die vier v's is voor mij van belang. De eerste v gaat over versterken. Dat betekent dat we moeten inzetten op innovatie- en investeringssteun voor onze bedrijven. Wie de kaart van de innovatie niet wil trekken voor de boeren, kan die ook moeilijk trekken voor de industrie. Ik vind dat de landbouwsector daar als een economische sector moet worden behandeld net als alle andere sectoren.

Ten tweede is er het veranderen: sommigen zullen van verdienmodel moeten veranderen, of zullen meer gemengd moeten worden in plaats van op één ding te focussen. Laten we onze boeren echter zeer, zeer goed begeleiden op dat vlak. Ten derde is er het vertrekken. Er zijn boeren die niet meer kunnen blijven op de plaats waar ze zijn, maar wel naar elders kunnen gaan. Het is bijna onmogelijk voor een landbouwbedrijf om nog naast een aantal kwetsbare habitats te blijven bestaan. Ten vierde is er het stopzetten. Dat is voor mij dus echter pas de vierde optie. Als boeren gelegen zijn in een zone waar het niet meer kan en het niet meer zien zitten om al die grote investeringen te doen, dan moeten we hen zeer flankerend gaan begeleiden bij het stopzetten.

Collega's, dat zijn dus vier v's waaruit we een ambitieus plan kunnen halen, maar: geen maatregelen zonder flankerend beleid. Ik zal nooit een regeling goedkeuren binnen de Vlaamse Regering waarbij er geen fatsoenlijk flankerend beleid is voor onze boeren.

Dan is er de betrokkenheid van de keten. Het klopt dat elke schakel zijn verantwoordelijkheid heeft. Daarom hebben we iedereen in de varkenssector samen aan tafel gezet. We willen, zoals ik al zei, dat kwaliteitslabel BePork ook meer in de verf gezet zien.

Collega Coel, u had het nog over het grasland. We hebben ons grasland inderdaad nodig om koolstof op te slaan. Dat is een zeer, zeer belangrijke maatregel. We hebben ook ons melkvee nodig om de laagwaardige eiwitten op te waarderen via vlees- en zuivelproducten. We moeten er ook voor zorgen, onder meer via voederadditieven, waarnaar u ook verwees, dat de methaanuitstoot vermindert. Het is dus een en-en-en-verhaal, als u het mij vraagt.

Tot slot, wat die bedrijfsrealiteiten betreft, als we een 'toolbox' maken voor onze boeren, dan moeten daar inderdaad verschillende instrumenten in zitten, die aangepast zijn aan de aard van de bedrijven. Dat is evident.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik hoor u heel graag zeggen dat er geen sprake kan zijn van maatregelen zonder flankerend beleid. Ik denk dat de landbouwsector dat ook heel graag hoort. Dat is enorm belangrijk. Die doelstelling van 10 procent is immers inderdaad niet niks. Voor hen heeft dat een aanzienlijke impact. Je voelt echter dat ze dat wel haalbaar en realistisch vinden, dat ze daaraan willen meewerken. In die zin ben ik dus wel optimistisch als het gaat over de verwachtingen die we scheppen ten aanzien van de landbouwsector. Die goodwill kunnen we, ik heb er darnaar op gewezen, faciliteren door overleg en begeleiding, en desgevallend flankerende maatregelen als we tot bepaalde stappen komen, als bepaalde boeren moeten stoppen, zich moeten verplaatsen of aanpassingen moeten doen aan stallen of dergelijke meer. Ik ben in ieder geval blij met de pragmatische aanpak op maat die wordt gekozen. Men bepaalt niet zomaar dat de veestapel met een bepaald percentage moet worden verkleind.

Ik ga opnieuw iets over Nederland zeggen. Ik weet dat het transitieplan daar nog niet is afgeklopt, maar het is natuurlijk al redelijk verregaand. Er zijn ook al een aantal doorrekeningen van een aantal pistes gemaakt. Daarom wilde ik dat hier dus zeker even op tafel leggen. Daar hebben ze het idee van compartimentenlandbouw, met bepaalde zones waar een bepaalde vorm van landbouw meer interessant is of minder uitstoot creëert. Misschien is dat ook iets om mee te nemen, in een verder proces dan.

Dan is er het bekender maken van onze producten, met een label 'Made in Vlaanderen' of zoiets, met een grote stempel op het vlees die heel herkenbaar is en altijd terugkomt. Eigenlijk hoeft dat niet zo heel veel te zijn om de Vlaming erop te wijzen dat het iets van bij ons is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Zuivel-symposium 2021 van VLAM – 624 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Voorzitter, mijn vraag gaat over het zuivel-symposium dat dit jaar werd georganiseerd. Het focuste op de duurzaamheidsinitiatieven in de sector. Er viel goed nieuws te rapen, in die zin dat die sector inspanningen blijft leveren richting meer duurzaamheid. Zo werd duidelijk dat twee op de vijf melkveehouders reeds gebruikmaken van eigen energieopwekking, zoals windmolens, zonnepanelen of een pocketvergister. Toch was ook duidelijk dat er nogal wat uitdagingen en opportuniteiten zijn en blijven. Zo blijft het aantal landbouwers die een energiescan hebben ondergaan, steken op 8 procent. Het aantal landbouwers die spaarlampen hebben geplaatst in hun stallen, blijft steken op 41 procent.

Op datzelfde symposium werd ook de nadruk gelegd op andere belangrijke initiatieven, zoals de alternatieven voor buitenlandse soja voor veevoeder en het duurzame beheer van grasland.

Minister, hoe evalueert u het Zuivelsymposium van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) dit jaar? Welk budget werd daarvoor voorzien? Hoe evalueert u de algemene duurzaamheidscijfers van de zuivelsector, die op het symposium werden voorgesteld? Hoe speelt het Vlaamse beleid verder in op de uitdagingen en opportuniteiten inzake de duurzaamheid in die sector? Moeten bepaalde zaken, zoals de energiescan of de investeringssteun, niet nog meer onder de aandacht worden geplaatst bij de landbouwers?

Kunt u een stand van zaken geven van de onderzoeken naar alternatieven voor soja in veevoeder en de beleidsinitiatieven rond veevoederadditieven? Ziet u tot slot in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) mogelijkheden om nieuwe beleidsmaatregelen te voorzien om de duurzaamheidsinitiatieven van de Vlaamse zuivelsector verder te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Nachtergaele, onze zuivelsector levert heel grote inspanningen op het vlak van duurzaamheid en klimaat. Het project zelf wordt gefinancierd door Europa en wordt uitgerold in een aantal lidstaten. Het geeft de zuivelsector ook de kans om de resultaten van de volgehouden inspanningen te communiceren naar stakeholders en zo deel te nemen aan het maatschappelijke debat. Qua budget is voor het hele project om en bij de 100.000 euro begroot. Het symposium is goed voor 20.000 euro.

Zoals ik al zei, levert de sector grote inspanningen. Zowel met betrekking tot energiegebruik in land- en tuinbouwbedrijven als andere klimaatthema's bestaan er mogelijkheden voor advies- en begeleidingstrajecten. We zien echt een groei in het aantal potentiële initiatieven, alsook in het aantal initiatieven die melkveehouders invullen. Dat is een heel goede zaak. Ik verwijs naar de projecten Enerpedia 4.0 en de ontwikkeling van een klimaatscan en begeleiding in het kader van het VLAIO-landbouwproject (Agentschap Innoveren en Ondernemen) Klimrek.

Onafhankelijk advies en individuele begeleiding zullen kunnen worden aangevraagd om de aangepaste maatregelen voor de diverse emissiebronnen op een geïntegreerde manier door te voeren op het eigen bedrijf, rekening houdend met zowel lokale als bovenlokale omgevingsfactoren. Je kunt daar ook een link maken richting het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

Het actieplan eiwitstrategie streeft naar de introductie en de uitbouw van eiwitbronnen die voorzien in de aanvoer van de nodige eiwitten en die bijdragen tot een evenwichtige balans op bedrijfsniveau. Daarnaast worden de doelstellingen aangescherpt op het vlak van certificering van de invoer van duurzame soja.

Als opstap naar het nieuwe GLB 2023 worden een aantal van de maatregelen al in 2022 gelanceerd binnen de pre-ecoregelingen. Wij zijn daar voortrekker in. Dat is heel goed, omdat de boeren op die manier al een jaar eerder ervaring kunnen opbouwen rond een aantal van de nieuwe maatregelen, zoals de teelt van eiwitrijke gewassen.

Duurzaamheid zal ook in de andere maatregelen hoog op de agenda staan in het GLB. Drie van de negen Europese doelstellingen van het nieuwe Europese landbouwbeleid gaan over klimaat, zorg voor onze natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit. 40 procent van het totale GLB-budget voor de periode 2023-2027 gaat naar klimaat- en milieu-initiatieven. Ook daar zullen de Vlaamse melkveehouders zeker gebruik van maken.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Dank u wel, minister.

Zou het ook geen goed idee zijn om dit initiatief uit te breiden naar andere sectoren? We hebben dit debat al eens gevoerd, denk ik. Het is een heel goed initiatief voor de melkveesector, maar ik denk dat het op twee vlakken belangrijk is om dat uit te breiden. Ten eerste: voor de appreciatie van die sectoren. De appreciatie van de landbouw hangt tegenwoordig nauw samen met de inspanningen die worden gedaan op het vlak van duurzaamheid. En ten tweede zet het ook aan tot het nemen van nieuwe initiatieven.

Er wordt heel veel verwacht van veevoederadditieven. Ik ben dan ook blij, linkend aan het debat dat zonet is gevoerd, dat we daar vorige week ook aandacht voor hadden in het Klimaatplan. Dat is inderdaad een belangrijke piste.

We hadden het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) hier enkele weken terug te gast. ILVO beweerde dat voor elke euro die erin wordt gestopt, we er drie voor terugkrijgen. Zij zijn enorm belangrijk voor de innovatie in de landbouwsector. Ik zou nog willen benadrukken hoe belangrijk het is dat we ILVO goed blijven ondersteunen, om die innovatie verder mogelijk te blijven maken, niet alleen in de melkveesector, maar ook in de andere deelsectoren.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil ook kort even aansluiten, want de Vlaamse melkveehouders zijn eigenlijk al heel goed bezig rond duurzaamheid. Dat wordt soms wat ongenueanceerd, wat verkeerd in beeld gebracht. De eco-efficiëntie van ons melkvee stijgt, dat is nu eenmaal zo. Er worden heel wat inspanningen geleverd, onder andere door henzelf, maar ook door ILVO, dat toch naarstig op zoek is naar methodes om de uitstoot zelfs met een derde te kunnen verminderen.

Nu, ik wil eigenlijk op een heel specifieke niche ingaan omdat ik daar ook al regelmatig over ben tussengekomen. Het gaat over het meer koolstofmakend houden van weidegronden. Dan verwijst ik altijd naar de agroforestry. Ik weet dat daar vanuit de Boerenbond wat terughoudend op wordt gereageerd, omdat dat een andere bedrijfsstrategie behoeft. En dan is de vraag een beetje welke obstakels er vandaag zijn voor de melkveehouders om hierop in te zetten. Moeten wij daar geen stappen in nemen? We zitten op vandaag – ik heb het al een paar keer gezegd – op een paar 100 hectare, dus we hebben daar toch ambities die heel wat hoger liggen of zouden moeten liggen. Ik wilde daar toch nog even een lans voor breken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat de uitbreiding naar de andere sectoren betreft, collega Nachtergaele: je mag niet vergeten dat dit initiatief vanuit Europa gegroeid is. We zien dus dat andere lidstaten daar ook initiatieven in nemen. Overal in Europa wordt er werk gemaakt van zo'n duurzaamheidsmonitoring, en dat is een goede zaak. Ik vind persoonlijk dat de uitbreiding naar andere sectoren zeer waardevol zou zijn, dus we bekijken dat samen met VLAM.

Collega Talpe, het is niet de eerste keer dat u een opmerking maakt over agroforestry. Het aanhouden van die kleine landschapselementen is ook waardevol, wat mij betreft, zeker in het kader van koolstofopslag. Daarom zijn de steun en de mogelijkheden via het VLIF en de niet-productieve investeringen recent versterkt, ook om daarop in te spelen. En dat is eigenlijk een groot succes. Er zijn 200 boeren die ingetekend hebben op de eerste ronde, dus dat zijn zeer goede cijfers. En we zijn nu die agroforestry-maatregelen aan het herbekijken in het kader van het GLB.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.